

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет іноземних мов

Кафедра французької філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛІНГВІСТИКА ТЕКСТУ

Освітня програма «Французька мова і література, англійська мова»
Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.055 Романські мови та літератури (переклад
включно), перша - французька

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “29” серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ - 2023

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Сучасні лінгвістичні теорії
Викладач (-і)	Бігун Ольга Альбертівна
Контактний телефон викладача	0342 52 08 43
E-mail викладача	olga.bigun@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Лекції, практичні заняття, самостійна робота
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/developer
Консультації	Понеділок 16.00 ауд. 805
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна «Лінгвістика тексту» належить до циклу професійної підготовки, викладається у II семестрі 3 року навчання за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти для спеціалізації 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша - французька. Дисципліна знайомить студентів з провідними теоріями сучасного мовознавства, вчить використовувати спеціальні методи наукового аналізу граматичних явищ і демонструвати дослідницькі прийоми на конкретному мовному матеріалі з метою розвитку професійного лінгвістичного мислення. Основними організаційними формами навчання є лекційні та практичні заняття. Лекції покликані підвищити інтерес студентів до глибшого самостійного вивчення питань курсу. Практичні заняття закріплюють набуті на лекціях і під час самостійної підготовки знання з курсу, формують у студентів здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних теоріях, напрямках і школах. Лекційна тематика базується на принципових положеннях лінгвістики, психології, культурології і має науково-пізнавальну спрямованість. На практичних заняттях розглядаються найбільш проблемні питання курсу у вигляді дискусій та доповідей, презентацій студентів. Курс завершується заліком; викладається українською/французькою мовою.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета викладання навчальної дисципліни. Метою курсу є ознайомити студентів з провідними теоріями сучасного мовознавства та з текстом як найвищою одиницею мовної системи. Дати поняття тексту, його основних категорій, одиниць. Навчити студентів розрізняти тексти різних функціональних стилів, їх структуру, моделі, характеризувати й аналізувати їх виражальні засоби. навчити використовувати спеціальні методи наукового аналізу граматичних явищ і демонструвати дослідницькі прийоми на конкретному мовному матеріалі з метою розвитку професійного лінгвістичного мислення.</p> <p>Завдання курсу:</p> <ul style="list-style-type: none"> • зрозуміти головні ознаки тексту, його відмінності від дискурсу; • глибоко осмислити текст як найвищу одиницю мовної системи, з'ясувати його функції; • сформувані професійні навички та вміння, які необхідні магістрантам для їхньої майбутньої наукової роботи; • розширити кругозір за рахунок вивчення новітніх здобутків вітчизняних та зарубіжних лінгвістів; • удосконалити практичну та теоретичну підготовку з французької мови за рахунок надання необхідного мінімуму теоретичних знань про основні напрями досліджень у площині сучасного вітчизняного та зарубіжного мовознавства новітніх досягнень у мовознавстві, зокрема у таких галузях лінгвістики як комунікативна, когнітивна та зіставна лінгвістика, а також у межах гендерного та лінгвокультурологічного підходів до мови; • визначити основні орієнтири дослідження мовних та мовленнєвих явищ на 	

сучасному етапі розвитку лінгвістики.

4. Результати навчання (компетентності)

Засвоєння навчальної програми дисципліни має забезпечити формування загальнонаукових, лінгвістичних, професійних компетентностей, а саме:

- здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах, методологічних принципах і методичних прийомах лінгвістичного дослідження;
- володіння методами наукового аналізу і структурування мовного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів;
- здатність планувати, організовувати, здійснювати і презентувати наукове теоретичне і прикладне дослідження в галузі філології;
- здатність до критичного осмислення історичних надбань та новітніх досягнень філологічної науки;
- усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для здійснення фахової науково-дослідницької роботи, її презентації науковій спільноті та захисту інтелектуальної власності на її результати.

Результати навчання:

- планувати, організовувати, здійснювати і презентувати результати своїх досліджень в галузі романської філології державною та французькою мовами;
- аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці, літературознавстві та перекладознавстві;
- застосовувати новітні методики у навчальному процесі, бути креативним та самонавчатись;
- дотримуватися правил академічної доброчесності;
- чітко й аргументовано пояснювати сутність філологічних проблем та власну думку щодо них;
- використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
практичні	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2	035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша - французька.	3	вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
------------	---------------	------------	---------------	-------------	------------------

<p>Тема 1. Лінгвометодологія і наукові парадигми сучасної лінгвістики: Парадигми дослідження у сучасній лінгвістиці. Методи лінгвістичного дослідження.</p>	Лекція 1	Згідно списку літератури	2		Згідно розкладу
<p>Тема 2. Становлення лінгвістики тексту як навчальної дисципліни. Об'єкт, предмет, мета, завдання курсу, методи дослідження тексту. Зв'язок ЛТ з іншими дисциплінами. Текст як об'єкт лінгвістичного дослідження. Текст і дискурс. Текст і твір. Письмова і усна форми тексту Основні напрями ЛТ. Основні терміни і поняття ЛТ.</p>	Лекція 2.	Згідно списку літератури	2		Згідно розкладу
<p>Тема 3. Одиниці і величини тексту. Надфразова єдність і абзац. Критерії їх розмежування. НФС у текстах різних мовних стилів. Період як різновид НФС у текстах художнього стилю.</p>	Лекція 3.				Згідно розкладу
<p>Тема 4. Тематика, напрями, теоретико-методологічні принципи сучасних лінгвокогнітивних студій.</p>	Лекція 4.		2		Згідно розкладу

<p>Тема 5. Актуальне членування як основа творення тексту. Питання актуального членування у лінгвістичній науці. Поняття теми і реми («даного» і «нового») у реченні. Співвіднесеність теми і реми. Тексти правильні і неправильні.</p>	Лекція 5.		2		Згідно розкладу
<p>Тема 6. Мовна організація тексту. Засоби зв'язку в тексті. Зв'язки контактні та дискантні, зовнішні і внутрішні. Види зв'язку: послідовний і паралельний, радіальний, перспективний і ретроспективний. Лексичні і граматичні засоби зв'язку.</p>	Лекція 6	Див. вище	2 год		Згідно розкладу
<p>Тема 7. Текст як одиниця найвищого мовного рівня. Типи текстів, його одиниці. Надфразова єдність або складне синтаксичне ціле – як основна одиниця тексту. Будова надфразних єдностей: Різновиди НФС: (синтетико-аналітичні; аналітико-синтетичні; кільцеві) Абзац – одиниця композиції тексту, його структури Надфразна єдність і абзац. Спільне і відмінне. Надфразна єдність і період. Точки дотичності.</p>	Практичне 1		2 год		Згідно розкладу

<p>Тема 8. Категорії та ознаки тексту. Класифікації текстів. Поняття текстової категорії. Текстові категорії, притаманні усім видам текстів і окремим. Ознаки текстів. Класифікації текстів за різними параметрами. Тексти прецедентні, патогенні, креолізовані.</p>	<p>Практичне 2</p>		<p>2 год</p>		<p>Згідно розкладу</p>
<p>Тема 9. Модель і структура тексту. Поняття моделі тексту. Конструктивні блоки тексту та його зовнішні індикатори: заголовки в текстах різних стилів, інтродуктивний (вступний) блок та його варіанти, Комунікативний (тематичний, основний) блок, його особливості в текстах різних стилів. Інферативний (заключний) блок та його різновиди. Структурна організація тексту. Глибинні і поверхневі структури. Інші типи текстових структур. Текстові парадигми</p>	<p>Практичне 3</p>	<p>Див. вище</p>	<p>2 год</p>		<p>Згідно розкладу</p>

<p>Тема 10. Мовленнєвий акт: типологізація, структура. Теорія мовленнєвих актів, їх класифікація. Комуникативний акт та його складові. Комуникативна діяльність, комуникативна ситуація, комуникативна компетентність, комуникативна інтенція.</p>	<p>Практичне 4</p>	<p>Див. вище</p>	<p>2 год</p>		<p>Згідно розкладу</p>
<p>Тема 11. Лінгвістична генологія дискурсологія: Контрастивна генологія Р. Гартмана та ідеї Б. Шпільнера. Принципові методологічні положення у текстозорієнтованих контрастивних студіях.</p>	<p>Практичне 5.</p>	<p>Див. вище</p>	<p>2 год.</p>		<p>Згідно розкладу</p>
<p>Тема 12. Дискурс як явище сучасного комуникативного середовища: комуникативна природа дискурсу. Монологічна політологічна форми. Комуникативні властивості ситуативно-зумовленого ситуативно-вільного дискурсів.</p>	<p>Практичне 6</p>		<p>2 год</p>		<p>Згідно розкладу</p>

<p>Тема 13. Лінгвосинергетика та прикладна лінгвістика: Інтегрований розгляд художнього тексту як відкритої нелінійної динамічної системи у контексті вітчизняної та світової науки – лінгвосинергетики</p>	<p>Практичне 7</p>		<p>2 год.</p>		<p>Згідно розкладу</p>
<p>Тема 14. Мовні засоби вираження підтексту у художній літературі. Явище підтексту і функціональні стилі. Види підтекстової інформації (цитація, алюзії, ремінісценції). Способи вираження прихованого смислу різноманітні: переосмислення значень лексем, особливий порядок слів, парцеляція, синтаксичні повтори, морфологічні структури</p>	<p>Практичне заняття 8</p>		<p>2 год</p>		<p>Згідно розкладу</p>
<p>Тема 15. Мовні засоби вираження підтексту. Алюзії і ремінісценції, цитація, їх різновиди і місце у текстах різних мовних стилів.</p>	<p>Практичне заняття 9</p>		<p>2 год.</p>		<p>Згідно розкладу</p>
<p>Залік Підсумкова контрольна робота</p>					

6. Система оцінювання курсу	
Загальна система оцінювання курсу	<p>Система контролю знань студентів здійснюється через:</p> <ul style="list-style-type: none"> • поточний контроль – (1) усне опитування на практичних заняттях, (2) тестові завдання, які мають на меті перевірити рівень теоретичних знань з курсу, контроль самостійної роботи (3) - реферат, презентація з пропонованих тем курсу; • підсумковий контроль – підсумкова контрольна робота: тестові завдання, які охоплюють матеріал курсу.
Вимоги до письмової роботи	<p>Підсумкова контрольна робота – тестові завдання, які охоплюють матеріал курсу.</p> <p>Тест складається з 30 завдань формату «множинний вибір», виконання яких демонструє рівень теоретичних знань та сформованості у студентів соціокультурної та соціолінгвістичної компетенції. Правильний варіант відповіді оцінюється в 1 бал. виправлений з неправильної на правильну – 0,5 бала. Нерозбірливо написана, невірна відповідь, її відсутність – 0 балів.</p> <p>Зразок завдання підсумкової контрольної роботи (тесту):</p> <p>1. La linguistique structurelle reconstruit</p> <ol style="list-style-type: none"> a) la situation de communication ; b) le niveau de la phrase ; c) le système des règles à partir de la plus petite entité (le phonème) jusqu'à la plus grande (la phrase) ; d) les signes de grammaire. <p>.....</p> <p>30. La pragmatique s'intéresse aussi</p> <ol style="list-style-type: none"> a) à tout ce qui n'est pas dit explicitement ce qui est opposé, présupposé; b) à tout ce qui n'est pas dit explicitement ce qui est supposé, présupposé; c) à tout ce qui n'est pas dit explicitement ce qui est exposé, présupposé; d) à tout ce qui n'est pas dit explicitement ce qui est supposé, présupposé. <p>Перелік питань, які виносяться на підсумкову контрольну роботу:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризувати основні парадигми досліджень сучасної лінгвістики. 2. Пояснити сутність методів лінгвістичного дослідження. 3. Визначити предмет та об'єкт комунікативної лінгвістики. 4. Сформулювати та пояснити основні поняття когнітивної лінгвістики. 5. Назвати та охарактеризувати напрями дослідження когнітивної лінгвістики. 6. Пояснити особливості лінгвокультурологічних досліджень мови. 7. Охарактеризувати гендерний аспект лінгвістичного пошуку. 8. Розтлумачити поняття “мовний сексизм”. 9. Визначити сутність зіставних досліджень мовознавства. 10. Ознайомитися з новітніми здобутками вітчизняних та зарубіжних лінгвістів у галузі комунікативної лінгвістики, лінгвокультурології, зіставної лексикології тощо. 11. Що вивчає й досліджує когнітивна наука / когнітивна лінгвістика? 12. Назвіть основні функції мови. Як Ви розумієте поняття

	<p>‘концептуальна картина світу’?</p> <p>13. Які існують школи когнітивної лінгвістики в Європі? Чим вони відрізняються від американських?</p> <p>14. Хто з вітчизняних учених займається проблемами когнітивістики?</p> <p>15. Як впливають модні напрями когнітивних досліджень у лінгвістиці на вивчення характеру взаємодії мови і мислення?</p> <p>16. На чому базуються логіко-понятійний і експерієнціальний підходи до тлумачення семантики мовних одиниць?</p> <p>17. Що розуміють під ‘категоризацією’ та ‘концептуалізацією’?</p> <p>18. Чому не можна заміщувати дефініції ‘поняття’ та ‘концепт’?</p> <p>19. Які механізми формування словесних образів у художньому тексті?</p> <p>20. На яких мовних рівнях структурують зміст концепту?</p> <p>21. Що є об’єктом концептуального аналізу?</p> <p>22. Які типи концептів розрізняють у когнітивістиці?</p> <p>23. Чому концепт граматичного числа займає перехідне положення між власне ‘двовірним’ і ‘багатомірним’ концептами?</p> <p>24. На яких теоретичних засадах ґрунтується когнітивна граматика Р.Ленекера?</p> <p>25. Витлумачте еволюцію класичної теорії категорій.</p> <p>26. Яку роль відіграли дослідження Л.Вітгенштейна в когнітивній лінгвістиці?</p> <p>27. Чи є прототиповий підхід до формування категорій ідеальним і універсальним?</p> <p>28. На чому базується функціонально-семіологічний підхід дослідження процесів функціональної категоризації слова у висловлюванні?</p> <p>29. Чим зумовлено вибір експресивних засобів і стилістичних прийомів архітектоніки художнього твору?</p> <p>30. Охарактеризуйте когнітивні моделі за класифікацією Дж.Лакоффа.</p> <p>31. Як можна виокремити зміст словесного поетичного образу?</p> <p>32. Стереотип та його функції.</p> <p>33. Дати визначення поняття “комунікація”.</p> <p>34. Охарактеризувати базові поняття комунікативної лінгвістики.</p> <p>35. Моделі комунікації.</p> <p>36. Висвітлити сутність комунікативної діяльності.</p> <p>37. Окреслити основні ознаки найважливіших форм спілкування.</p> <p>38. Пояснити сутність комунікативного акту та його складових.</p> <p>39. Закони успішної комунікації.</p> <p>40. Охарактеризувати основні невербальні компоненти комунікативної діяльності.</p>
<p>Практичні заняття</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Усне опитування з теми практичного заняття; • Тестові завдання формату «множинний вибір», які мають на меті перевірити рівень теоретичних знань з теми семінарського заняття. <p>Усне опитування реалізує поточний облік успішності студентів на основі п’ятибальної шкали оцінок за виконання того чи іншого виду завдання. Так, 5 балів студент отримує за вичерпну відповідь з теоретичного питання, яке розглядається, за умови її оформлення відповідно до норм усного</p>

	<p>англійського мовлення.</p> <p>4 бали – за повну відповідь, проте з однією-двома змістовими неточностями, незначною кількістю мовних помилок.</p> <p>3 бали – за неповну відповідь, або таку, що містить ряд змістових неточностей і незначну кількість мовних помилок.</p> <p>2 бали – за часткову, з грубими змістовими недоліками відповідь, або за її невідповідність питанню чи відсутність взагалі; відповідь, що містить значну кількість помилок, які порушують акт комунікації, унеможливають розуміння змісту висловленого.</p> <p>1 бал - за відповідь, що не відповідає питанню або за відсутність відповіді.</p> <p>Тестові завдання: 5/10 завдань формату «множинний вибір», виконання яких передбачає вибір правильного варіанту відповіді на питання теми, що розглядається на семінарському занятті. Правильний варіант відповіді оцінюється в 1 бал. виправлений з неправильного на правильний – 0,5 бала. Нерозбірливо написана, невірна відповідь, її відсутність – 0 балів.</p> <p>Зразок завдання тесту до теми:</p> <p>1. La grammaire cognitive</p> <p>a) se présente comme une théorie détaillée, complète et cohérente du système du langage, de surcroît naturelle intuitivement, plausible psychologiquement, et vérifiable empiriquement ;</p> <p>b) se présente comme une théorie détaillée, complète et cohérente de la structure du langage, de surcroît naturelle intuitivement, plausible psychologiquement, et vérifiable pratique ;</p> <p>c) se présente comme une conception détaillée, complète et cohérente de la structure du langage, de surcroît naturelle intuitivement, plausible psychologiquement, et vérifiable empiriquement ;</p>															
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Студент допускається до підсумкового контролю за умови отримання не менше 32 балів за аудиторну та самостійну роботу</p> <table border="1" data-bbox="501 1249 1428 1536"> <thead> <tr> <th>Контроль</th> <th>Аудитор на робота</th> <th>Самостійна робота</th> <th>Підсумкова контрольна робота</th> <th>Усього</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Максимальна на к-ть балів</td> <td>50</td> <td>20</td> <td>30</td> <td>100</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Контроль	Аудитор на робота	Самостійна робота	Підсумкова контрольна робота	Усього	Максимальна на к-ть балів	50	20	30	100					
Контроль	Аудитор на робота	Самостійна робота	Підсумкова контрольна робота	Усього												
Максимальна на к-ть балів	50	20	30	100												
<p align="center">7. Політика курсу</p> <ul style="list-style-type: none"> • Студент повинен вчасно приходити на заняття. • У випадку пропуску 5 чи більше лекційних / практичних занять без поважної причини, студент може бути не допущений до підсумкового контролю (заліку), або його/її підсумкова оцінка буде знижена; • Студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю; • Студент має брати активну участь у практичних заняттях; • Студент повинен бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими студентами, зокрема під час обговорення питань на лекційних і практичних заняттях; • Студент на свій вибір має підготувати один реферат, одну презентацію з матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення; • Студент може перескласти підсумкову контрольну роботу у випадку отримання 																

оцінки «незадовільно»;

- У випадку порушення норм академічної доброчесності під час виконання завдань поточного чи підсумкового контролю, студент отримає «0» балів.
- Якщо студент має претензії до викладача через оцінювання, якість надання послуг тощо, спершу треба повідомити про це самого викладача; якщо проблему не вдалося вирішити, студент має право звернутися до завідувача кафедри чи керівництва факультету;
- Студент повинен неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку навчального закладу; інших видів політики, передбаченої нормативними документами, що регулюють навчальний процес у ЗВО.

9. Рекомендована література

Основна

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. К.: ВЦ «Академія», 2012. 344 с.
2. Дойчик О. Я. Сучасні лінгвістичні теорії: метод. рекомендації. Івано-Франківськ: ПНУ, 2015. 68 с.
3. Загнітко А. П. Сучасні лінгвістичні теорії: монографія. Донецьк: ДонНУ, 2006. 338 с.
4. Ковбасюк Л. А. Сучасні лінгвістичні теорії: навч.–метод. посіб. Херсон : Вид-во ХДУ, 2008. 96 с.
5. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація: навчальний посібник. К.: ВЦ «Академія», 2012. 288 с.
6. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя: Прем'єр, 2008. 332 с.
7. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. 712 с.

Додаткова

8. Кочерган М.П. Мовознавство на сучасному етапі. *Дивослово*. 2003. № 5. С. 24-29.
9. Сахарчук Л.І. Методологія комунікативних досліджень: монографія. Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ Прикарпатського нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 2006. 214 с.
10. Семенюк О.А. Основи теорії мовної комунікації: навчальний посібник. К.: ВЦ «Академія», 2010. 240 с.
11. Склярєнко О. Текст і дискурс: Проблема трактування. Семантика мови і тексту: зб. наук. пр. Івано-Франківськ, 2006. С. 409-411.
12. Слухай Н.В. Когнітологія та концептологія в лінгвістичному висвітленні: навч. посібник. К.: Вид-во КНУ ім. Тараса Шевченка. 184 с.

Викладач _____ Бігун О. А.